

**II. DÜNYA SAVAŞI DÖNEMİNDE YAZILAN GABİT
MÜSİREPOV'UN «QAZAQ SOLDATI» (KAZAK ASKERİ)
ROMANI**

NOVEL "A KAZAKH SOLDIER" WRITTEN BY GABIT MUSIREPOV
DURING THE SECOND WORLD WAR

E.ÖMİRBAJEV*
K.JAMANBAJEVA**

Özet

II. Dünya Savaşı ülkemizin ve onun manevi görünümünde silinmez bir iz bırakmıştır. Savaşın korkunç günleri, özellikle katliama maruz kalanların kaderi ile büyük zorluklar akla gelmektedir. Bu tarihten itibaren günümüze kadar edebiyatta mütemadiyen ses getiren konu II. Dünya Savaşıdır. Savaş dönemindeki Kazak edebiyatının oluşumuna bütün yazarlar katılır. O yazarlardan biri de Gabit Müsirepov'dur. G. Müsirepov'un Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı sadece Kazak milli edebiyatının değil bütün Sovyet edebiyatında geniş bir okuyucu kitlesinin dikkatini çekmiştir. Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı Kazak edebiyatında İkinci Dünya Savaşı'nı ele alan ilk askerî konuda yazılan romandır. Eserde Sovyet askerlerinin kahramanlığı, halklar dostluğunun gerekliliği ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: II. Dünya Savaşı, Kazak edebiyatı, G. Müsirepov, Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı, Sovyet askerleri.

Summary

The Second World War affected to the intangible heritage of our country. When we look back and remember about difficult times during the war, it is told about people's lives who were victims. From that time till today a common theme has been discussed and written in many fictions. And this theme is the Great Patriotic war. Kazakh writers of every ages tried to form and develop kazakh literature during the Second World and Patriotic war. One of those writers was Gabit Musirepov. Novel A Kazakh Soldier by G. Musirepov was considered as a successful fiction not only in Kazakh literature, but also in the Soviet Unions. Novel A Kazakh Soldier is one of the fictions written about war and military sphere. This novel describes bravery of soldiers of the Soviet Unions, friendship and union between nations.

Key words: The Second World War, kazakh literature, novel Kazakh Soldier by G. Musirepov, soldier of Soviet Unions.

*Yrd. Doç. Dr., H.A.Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/Kazakistan.

Candidate of philology sciences, senior teacher of International Kazakh-Turkish university named H.A.Yasawi, Turkistan-Kazakhstan.E-mail: melb_2001@mail.ru

**Yüksek Lisans Öğrencisi, H.A.Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/Kazakistan. The postgraduate of International Kazakh-Turkish university named H.A.Yasawi, philology faculty, the Turkish department, Turkistan-Kazakhstan.E-mail: j.kuralai_93@mail.ru

İkinci Dünya Savaşı ülkemizin ve manevi görünümünde silinmez bir iz bırakmıştır. Savaşın korkunç günleri, özellikle katliamamamız kalanlarınkaderi ile büyük zorluklar akla gelmektedir. Bu tarihten itibaren günümüze kadar sanatta, edebiyatta mütemadiyen ses getiren konu II. Dünya Savaşıdır. Eski Sovyetler Birliğinde yaşayan her toplumun zafer için katkısı çok olmuştur. Birçok özverili cesaretin yeri tarihten bellidir. Bu niteliklerin edebiyatta ve sanattaki yansımalarına değinirsek, yeterince zengin olduğu göze çarpar. Çünkü burada her halkın tarihten bu yana gelen fikri, yabancı haksız düşmana olan nefreti bilincine işlemiş gibi görünmekte. Sonuçta bunların hepsi işgalci düşmanı Vatan sınırından kovmaya ve vatanınazat etmeye yönlendirildi. Geçmiş tarihin akıldan hiç silinmeyen, hatıradan çıkmayan bir olay olduğu şüphesiz.

Geçmiş savaşın farkı onun motorize ve mekanize bir savaş olmasıdır. Adam öldürmenin her yolu denenmiş, katliam emeli olan bir savaş olmuştur. Sovyet halklarınınemeli iseelbette, vatani, yurdu düşmandan kurtarmak olmuştur. Hitler Almanya'sınınhedefi, istilacılık, memleketleri ele geçirmek, zenginlikleri soymak, toplulukları kul etmektir [1, 4].

Savaş dönemindeki Kazak edebiyatının oluşumuna bütün yazarlar katılır. S.Mukanov, M. Avezov, G. Müsirepov, G. Mustafin, G. Ormanov, A. Tokmağambetov, A. Tajibayev, J. Husayinov, A. Abişev, M. Hakimjanova bunlardan bazılarıdır. T. Jarokov, J. Sain, A. Sarsenbayev, D. Abilev, A. Jumağaliyev, K. Amanjolov, K. Abdikadırov, K. Bekhojin, B. Bulqışev, B. Momışulu, S. Omarov gibi Kazak yazarları cepheye giderler. Bunlara cephe gazetelerinin sayfalarında çıkan kahramanlık şiirleri ile tanınan yeni gençler S. Mavlenov, H. Ergaliyev, J. Moldağaliyev, S. Seyitov gibi ozanlar katılırlar.

Halk şiirinin vekilleri, Jambıl, Nurpeyis, Bayğanın, Kenen Azirbayev, Şaşubay Koşkarbayev, Nurlıbek Baymuratov, Nartay Bekejanov, Doskey Alimbayev ve diğerleri vatanseverlik havasındaki şiirlerini yazarlar. Kazak yazarları, böylece, tek bir maksada bağlı olarak edebiyatın önüne savaş gerçeğini koymaya çalışırlar. Yazarlarımız eserlerinde Sovyet insanların vatanseverliğini, cephedeki kahramanlıklarını anlatırlar.

20. yüzyıl Kazak-Sovyet edebiyatının önemli yazarlarından biri de Gabit Müsirepov'dur. I. Dünya Savaşı, Bolşevik İhtilali, II. Dünya Savaşı gibi büyük olaylara şahit olan yazar, bu olayların Kazak topraklarındaki yansımalarını edebî bir dille anlatır. Hikâye, povest (basit kurgulu uzun hikâye), oçerk (günlük olayların yaşananlara bağlı kalınarak anlatıldığı hikâye) ve roman gibi edebî türlerde eserler veren Gabit Müsirepov Kazak

diline hakimiyetiyle göz doldurur. Kazak edebî dilinin oluşmasına önemli katkıda bulunan yazar unutulmaya yüz tutmuş Kazak sözlerine kalemıyla yeniden hayat verir, farklı farklı anlamlar ve duygular yükleyerek onları yeni yeni benzetme kalıplarıyla kullanır. Müsirepov, bütün bunları yaparken halkını kömünizm ve sosyalizm yolundaeğitmeyi de ihmal etmez. O, edebiyatı halkı eğitmek amacıyla kullanmıştır. Kazak-Sovyet Cumhuriyeti'nde birçok devlet kademesinde görev yapan yazar, Kazak kültürüne ve diline yaptığı katkılarla ön plana çıkmıştır [2].

Gabit Müsirepov yaşamı boyunca kendi halkını sosyalizm yolundaeğitmeye çalışırken üstün sanat gücü ve Kazak lehçesine hakimiyetiyle göz doldurur. Kaleminden çıkan her kelime tarihin tozlu sayfalarında kaybolmayayüz tutmuş Kazak lehçesine, halk kültürüneve örfüneait unsurları yeniden canlandırır. Ondaki yazmaaşkı Ziraat Enstitüsünde okuduğu dönemde başlar. Otobiyografisinde “Hesapla uğraşıp, deney sahasındaekin ekerken biledüşünmekten kendimi alamadım. Herkes ziraat gruplarına giderken ben edebiyat grubuna yazıldım. Yedi öğrenci, kendini Belinskiy'nin öğrencisi olarak tanıtan yaşlı bir pedagoğdan ücret karşılığında kış boyu ders aldık.” der [5, 13]. Müsirepov ilk hikâyesi olan Tuvlağan Tolqında'yı (Coşan Dalga Üzerinde) 1927 yılında yayımladığında sessizceedebiyat dünyasına girmiştir [7, 127]. Bu dönem Sovyet iktidarının, Kazak zenginlerinin köydeki ve toplumdaki etkisini azaltmak için büyük gayret sarf ettiği dönemdir. Bu amaçla zenginlerin tarlalarını bölmek, mallarınael koymak; ardından işçileri kolektif çalışmayayönlendirmek gibi uygulamalar olmuştur. Sovyet iktidarı bu uygulamaları yaparken yazarlar da halkı bu yöndeğitmeyi ihmal etmemişlerdir. İşteMüsirepov ilk hikâyesi olan Tuvlağan Tolqında ile Sovyet iktidarının halkı eğitme yolundaki stratejisini uygulamıştır.

Sadece Kazak topraklarında değil bütün Sovyet halkı tarafından tanınan usta nesirci, drama yazarı ve çevirmen G. Müsirepov'un sanat yolu diğer yazarlara göre oldukça farklıdır. İlk eserinden son eserine kadar geçen dönemde Müsirepov'un sanatı büyük bir gelişme göstermektedir. Müsirepov'un sanatıyla ilgili altmışlı yıllarda yayımlanan Kazak-Sovyet Edebiyatı Oçerki'nde şöyle denilmektedir: Gabit Müsirepov, Kazak-Sovyet edebiyatının yaşayan temsilcilerinden biri. Edebiyatta altmış yıla yakın emeğinin içinde, onun kaleminden doğan piyeslerin, romanların ve hikâyelerin Sovyet-Kazak medeniyetinde önemli yeri vardır [3, 332].

Müsirepov'un eserleri, temelleri Abay Kunanbayev tarafından atılan Kazak yazılı edebiyatının en önemli eserlerinden sayılmaktadır.Kazak-Sovyet edebiyatında Kazak hikâyesinin, romanının ustalarından söz

edildiğinde edebiyatın birçok türünde eser veren G. Müsirepov'un adının geçmemesi mümkün değildir [2].

Müsirepov, eserlerinde İkinci Dünya Savaşını ve savaşta yaşanan zorlukları ayrıntılı şekilde anlatmıştır. Yazar, eserlerinde hayatta karşılaşılan aksaklıkları, zorlukları komik unsurlarla ve nükteyle anlatmasını bilmiştir. Hayatın yanlış ve kötü yönlerini bu şekilde ironiyle anlatmak, sonradan Müsirepov'un sanatında önemli bir unsur olarak karşımıza çıkar. Yazarın bu özelliği Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanında da görülmektedir.

Kazak romanı Sovyet hükümeti döneminde oldukça ilerleme kaydetmiştir. Roman türünün oluşmasında ünlü Kazak yazarlarından ve ozanlarından S. Seyfullin'in, B. Maylin'in, İ. Jansügirov'un, M. Avezov'un, S. Mukanov'un, G. Müstafi'nin etkileri büyüktür. Bunların arasına Müsirepov'un da eklenmesi gerekir. Yazarın Qazaq Soldatı (Kazak Askeri), Oyanğan Ülke (Uyanan Ülke), Jat Qolında (Düşman Elinde) romanları Kazak edebiyatının önemli eserleri arasında sayılır. Bu üç roman da SSCB halkları tarafından bilinmektedir. Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) Kazak edebiyatında İkinci Dünya Savaşı'nı ele alan ilk romandır. Eserde Sovyet askerlerinin kahramanlığı, halklar dostluğunun gerekliliği öne sürülmüştür [4, 6].

Eser Kazak edebiyatında Sovyet halkının Hitler Almanyasına karşı yaptığı kahramanlıklarını gösteren hacimli bir eser olarak yer alır. İkinci Dünya Savaşına yönelik Sovyet askerlerinin cephedeki kahramanlıklarını ve cephe gerisinde Kazak halkının canını dişine takarak savaşmasını anlatan büyük eserler savaş yıllarında da savaştan sonraki yıllarda da çok sayıda yazılmıştır. Bu eserlerin içinde Müsirepov'un savaşın son yılı olan 1945 yılında yayımlanan Qazaq Batırı (Kazak Kahramanı) adlı hikâyesinin yeri ayrıdır. Bu hikâyeye de bî yönden, savaşla ilgili unsurları gerçekçi bir dille ele almasıyla, İkinci Dünya Savaşı cephesinde kahramanlık gösteren askerlerin davranışlarının ve karakterlerinin büyük bir ustalıklarla tasvir edilmesi yönüyle Kazak nesrinde bir dönüm noktası olmuştur. Eser daha sonra Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı olarak karşımıza çıkar. Roman ile hikâyeye arasında üslup ve kalite farkı vardır. Bu iki eser değişik yönlerden karşılaştırıldığında yazarın sanat gelişimini de anlamak mümkündür [5, 54].

G. Müsirepov'un Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı Kazak edebiyatındaki askerî konuda yazılan ilk eserlerden biridir. Bu şahane eser sadece Kazak Edebiyatının değil, o dönemdeki SSCB'i için elde etmiş olduğu en kârlı eseri sayılmakla birlikte, okuyucu kitlelerinin beklediği muazzam bir eser olarak ortaya çıkmıştır. Bununla ilgili O. Şarafiddinov: «Қозок солдати» - қозок адабиетіде Улуғ Ватан уруши мавзусида езилган

биринчи йирик эпик асардир. Юксак ғоявий-бадий фазилатларга эга болган бу роман уша йилларда бутун совет адабиетида сезиларли ходиса болди ва қисқа муддатта купгина қардош халқлар тилларига таржима қилинди, чет элларда босилди» diyerek kendi fikrini bildirmiştir. Bundan anlaşıldığı gibi Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı az zaman içerisinde yabancı ülkelerdeki okuyucu sayısını arttırmış ve bununla birlikte Kazak Edebiyatını yurt dışınayaymaya ve dünyada Kazak milletiyledebiyatının var olduğunu ispatlayan bir ilk olarak tanılmıştır. Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) Rusçaya çevrilip, birkaç defa basılmıştır. Roman ilk defa 1949 yılında Rusça yayımlanmıştır.

Qazaq Soldatı romanı SSCB halkları dillerine çevrildi. Roman 1956 yılında Uygurcaya, 1960 yılında Kırgızcaya, 1962 tarihinde de Özbekçeye tercüme edilip, kitap halinde yayımlanmıştır.

Müsirepov'un Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı 1951 yılında Bulgarcaya, 1952 yılında Romenceye, Çekçeye, Slovakçaya ve Fransızcaya da çevrilmiştir. Yazar; eserlerinin ideolojisi, sanat gücü ve öğreticiliği yönüyle dikkatleri çekmiş; bu konuda birçok eleştirmen değerlendirmelerde bulunmuştur. Müsirepov'un sanatı konusunda Sovyet-Kazak edebiyatında da birçok fikir ileri sürülmüş, analizler yapılmıştır.

Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanı sadece Kazak milli edebiyatının değil bütün Sovyet edebiyatında geniş bir okuyucu kitlesinin dikkatini çekmiştir.

Romanın başlarında Kazak köyünün eski zamanlardaki günlük hayatı, romanın baş kahramanı Kayroş'un doğup büyümesi, yeni hayat tarzıyla tanışan köyün ilk yıllarında yaşanan zorluklar anlatılır. Yeni hayat tarzının getirdiği zorluklardan kurtulmak isteyen Kayroş köyden şehre kaçır. Onun kaçırma sebebi doğup büyüdüğü yerden bıkmaması değil asıl amacı şehirde kendini yetiştirip güçlendikten sonra köye dönerek problemleri çözmeye idealidir. Şehre giden Kayroş'u balalar evi korumasına alır. Burası onu okutur, her yönüyle eğitir. Kayroş burada aldığı eğitimle yetenekli, medeni, hünerli bir kişiliğe bürünür. Kayroş'un gördüğü bu eğitimi birçok fakir çocuk görür. Okumaya gücü yetmeyen pek çok yoksul ve yetim çocuk Sovyet döneminde bu şekilde eğitilmişlerdir. Genç Kayroş'un başından geçen bu olaylarla toplumun bütününde meydana gelen değişiklikler gösterilmiştir.

Kayroş'un başkalarından farkı onun balalar evinde yetişmesidir. Ülkesinin kendisine yaptığı desteği gören Kayroş vatani tehlikeyle karşılaşınca bütün gücüyle savaşır. Sovyet kültürü terbiyesiyle yetişen Kayroş bulunduğu konumla yetinmez. O sürekli kendini geliştirmek ve

basamak basamak yükselmek ister. Hitler Almanyasının vatanına saldırdığını gören Kayroş kendi isteğiyle cepheye gider. O, sisteme ve düzene dayanan askerliği sosyalist ihtilalden sonra öğrenir. Askerî sistemdeki bu yenilik Kayroş'un cephede yaşadıkları vasıtasıyla ortaya koyulur[5, 60].

Roman, Kazak Sovyet askeri Kayroş'un cephedeki mücadelesi çerçevesinde, II. Dünya Savaşı dönemindeki Sovyet anlayışını yansıtır. Kayroş, II. Dünya Savaşında Sovyet ordusunda Sovyet Vatanı'nı canla başla savunan Kazak kökenli Sovyet askerlerinden yalnızca biridir.

Romanın başkahramanının gerçek adı Kayırgali (Kayroş/Kostya) Sartaliyev'dir. Kayırgali, Hazar sınırındaki Guryev'de (şimdiki Atrav) yaşayan sığır çobanı bir çocuktur. Dönem, Kazak bozkırında kolhozlaşma faaliyetlerinin yürütüldüğü bir devirdir (1930'lar). Kayırgali'nin köyünde de kolektif hayata geçilir. Bütün mallar ortak hâle gelir. Kolhoz yönetimi: "Bir buzağı dahi kaybolursa, seni on yıl ahıra kapatırım" dediği için, korkan küçük Kayırgali, evinden kaçır [6, 5]. Kayırgali'nin Kayraktı köyünden çıkıp şehre gelmesiyle kaderi değişir.

Kazak Soldatı romanında kimlik değişimi, öncelikle isim değiştirmekle başlar. Romandaki Kazak kahramanın ismini Rusçalaştırmaya başlamasıyla bu kimlik değişiminin ilk adımı atılmış olur. Öz ailesinin kendine verdiği ismi değiştiren kahraman, adım adım bu süreç sonunda "Sovyet Vatandaşlığı"na geçer. İsim değişikliği, Sovyet vatandaşlığına ilk adımdır. Evinden kaçır şehre gelen romanın başkahramanı Kayırgali'likten Kostya'lığa (Konstantin) bir geçiş yapar. Kayırgali'nin adını şehirde rastladığı kendinden biraz daha büyük bir başka sokak çocuğu Şegen değiştirir:

Şegen benim adımlı "Kadırgali, Kayroş, Kayruşke" diye Rusça-Kazakça bir o yana bir bu yana çevirdi ve: -Senin adın ad değilmiş... Senin gibi bir yalnız kahramana hiç layık değil... Bugünden itibaren Kostya olacaksın! Ogap Molla'dan görmüştüm, şimdi senin adını doğruca koyacağım! diye iki elini kulaklarına götürüp: -Bugünden itibaren senin adın Kostya! Kostya, Kostya, Kostya! dedi, üç defa kulağıma bağırarak[6, 20]. Romanın başında ilk iş olarak adı değişen çocuk kahraman, roman sonunda Sovyet halkına örnek olarak sunulacak tam bir "Sovyet Vatandaşı" kimliğine ulaşır.

Roman kurgusunda, şehre gelir gelmez adı Kostya olarak değiştirilen romanın başkahramanı Kayırgali balalar evine yerleştirilir. Balalar evinde Kostya'nın alışık olmadığı tertemiz odalar, karyola, bembeyaz çarşafklar vardır.

Kostya bunları ilk defa balalar evinde görür. Bütün bunlarla ilk defa karşılaşan Kostya'nın ağzından balalar evi güzel bir mekân olarak tasvir edilir.

Pırıl pırıl tertemiz iki oda. Boyanmış mavi yatak. Altımda üstümde tertemiz beyaz çarşaflar. Bunlar benim hayatımda ilk defa karşılaştığım eşyalar. Neresi olursa olsun her şartta uyumayaalılık olan bedenim bu temizliğe nasıl davranacağını bilemeyip çok zorlandı. Beni yıkayan kadınlar, utanmama bakmadan üstümü başımı köpürtüp:

- Şimdi temiz olacaksın, akıllı olacaksın, iyi olacaksın, dediler [6, 35]. Üstelik balalar evinde, Kostya'nın köyünden farklı olarak elektrik de vardır. Tepede ışıldayarak elektrikli lamba yanıyordu. Bu güne kadar şehrin ışıklarını yalnızca uzaktan görmüştüm, şimdi, işte, yanında oturuyorum. Bizim köye uzaktan el sallayıp, gülümseyen, çağırıp duran şehrin ışığını şimdi, işte, yakından görüyorum. Belki de, ben köyden kaçtığımda bu lambanın ışığı bana yol göstermiştir... Ne var olamaz mı, bu da mümkün... [6, 35-36].

Balalar evinde çalışan personel de son derece ilgili, merhametli, tıpkı bir anne gibi şefkatli olarak tasvir edilir. Sadece fiziksel mekân olarak değil, orada hizmet veren personel bakımından da balalar eviövlür, hoş gösterilir, balalar evine karşı olumlu bir bakış oluşturulur.

Dün benim pek hazzetmediğim Mariya Hoca gerçekten deelli çocuğun âdetaanesi olmuş. Vücudunun şişmanlığına bakmadan, çocukların arasınaçilip bükülüp giriyor. Şişmanlığındaannelere has bir yumuşaklık, merhamet varmış. Bütün çocuklar Mariya Hoca deyip ona seslenmezse âdeta yemekleri boğazlarından geçmezmiş gibi, devamlı bir şeyler sorup, onu rahatsız ediyorlar. O, bundan dolayı hiç üşenmiyor, zorlanmıyor ve tek tek her çocuğun yanına gidip, onları sevip şımartıyor [6, 39].

Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanında, olayların ustaca kurgulanmasının ve karakterlerin gerçekçi olmasının yanında dil de mükemmeldir. Romanda karakterleri ifadeeden diyaloglar, ruh hâlini belirten monologlar, gerçekçi tabiat tasvirleri çok fazladır. Müsirepov'un sanatının en önemli özelliklerinden biri de benzetme sanatını ustaca kullanmasıdır. Qazaq Soldatı (Kazak Askeri) romanında da Müsirepov'un bu özelliğin en güzel örnekleri mevcuttur [5, 82].

Müsirepov Kazak Askeri romanıyla Sovyet edebiyatında önemli bir yer edinmiştir. Eserde Kazak halkının İkinci Dünya Savaşı'nda gösterdiği cesareti, kahramanlığı ve Sovyet halklarının kardeşliğini mükemmel bir üslupla anlatmıştır. İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra yazılan eserde, savaş boyunca hep en ön cephede savaşan Kazak askerlerinin nasıl bir kıyıma uğradığından, yüz binden fazla Kazak'ın cephede öldüğünden hiç bahsetmemiştir.

Sonuç olarak diye biliriz ki, yazılı ve daha çok zengin bir sözlü geleneğin devamı olan 20. yüzyıl Kazak edebiyatı bünyesinde birçok değerli

yazar barındırır. Hem devrin sosyalist ideolojisini savunan edebiyat hem deisyan edebiyatı diyebileceğimiz bu dönemin eserlerinde büyük ızdırapların, ideolojilerin yansımaları edebî bir şekilde karşımıza çıkar. Asırlar boyu birçok toplumsal olayın yaşandığı Kazak toprakları 1917 Bolşevik İhtilali'yle yeni bir döneme girer. Özellikle 19. yüzyıldan itibaren Kazak steplerinde etkisini gösteren kapitalizm sınıf farklılıklarını körüklemiş, toplumda meleke hâline gelen ayrıcalık görme ve sınıflar arasındaki derin uçurum zihinlerde sosyalizm olarak patlamıştır.

Kazak topraklarında sosyalizmin ezip geçtiği Kazak kültürü 1938'lere kadar ona millî ruh verecek birçok taraftar bulduysa da özellikle 1938 yılında Stalin tarafından yapılan kıyımlar sonucunda bir anlamda kör-topal yoluna devam etmiştir. Müsirepov'un eserlerinde geçen kahramanlar hep bir amaca yöneliktir. Mücadeleci, zorluklardan yılmayan, ezene karşı isyan bayrağını çekmecesaretini ve dirayetini gösteren kahramanlar hiçbir zaman hata yapmazlar. Olağanüstü niteliklere sahip olan hikâyeye roman kahramanları her zaman amacına ulaşır. Müsirepov bu yönüyle değerlendirildiğinde katıksız bir sosyalist kimliğine bürünür. Müsirepov her şeye rağmen Kazak kültürüne katkılarından dolayı dikkatedeğer bir yazardır.

KAYNAKLAR

1. *40-50 jäne 60-jıldardağı Kazak Ādebiyeti*. Ujımdıq Jınaq. 2-kitap. Almatı: Ğılım, 1998.
2. www.journals.istanbul.edu.tr
3. *Kazak-Sovyet Ādebiyeti Tarihiniñ Oçerkteri*, Almatı 1960.
4. Bekbergenov M. *Söz Zergeri* (G. Müsirepovtıñ prozalıq şıǵarmaları jaylı oçerk), Jazuşı baspası, Almatı 1967.
5. Bekbergenov M.G. *Müsirepovtıñ Prozası*, Almatı: Ravan, 1990.
6. Müsirepov G. *Qazaq Soldatı*, Kazaktıñ Memlekettik Kórkem Ādebiyet Baspası, Almatı, 1950.
7. Müsirepov G, *Tulaǵan Tolqında*, Qızılorda: Qazaqstan Halıq Şaruasınıñ Ortalıq Keñesiniñ Memleket Baspahanası, 1928.
8. *Gabit Müsirepov jäne älemdik ädebi protsess // Halıqaralıq ğılımiy-teoriyalıq konferentsiya materiialdarı*. – Almatı: “Ğılım” ğılımiy baspa ortalıǵı, 2003.
9. Şalabayev B. *Qazaq romanınıñ tuvı men qalıptasu tarihi*. Almatı, «Mektep», 1983.